

**TAPA VALLA RAAMATUKOGU
2022. AASTA TEGEVUSE ARUANNE**

2023

Sisukord

Sissejuhatus	4
1 Põhilised tegevussuunad	4
1.1 Koostöö Tapa valla erinevate asutustega.....	4
1.2 Teema-aasta	4
1.3 Mälestuspink Anne Unnukile	4
1.4 Hinnatõus.....	4
2 Juhtimine	4
2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:	4
2.2 Eelarve	5
2.3 Projektid.....	5
2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng.....	5
2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest	6
2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused. ..	7
2.4.3 Erialahariduse omandamine	7
2.4.4 Töötajate tunnustamine	7
2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine	8
2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele	8
2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas	9
3 Kogud komplekteerimine ja töötlemine	9
3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)	9
3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat).....	12
3.1.2 Perioodika komplekteerimine	13
3.1.3 Auviste komplekteerimine	13
3.2 Inventuurid, mahakandmised.....	13
4 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	14
4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine	15
4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused	15
4.3 RVL teenindus	17
4.4 Laste- ja noorteteenindus	18
4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine	18
4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine.....	19
4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, sh lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine ..	20

4.4.4	Laste- ja noorteüritused	20
4.5	Erivajadustega sihtrühmade teenused.....	22
4.6	Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond	22
4.6.1	Kohalikul tasandil	22
4.6.2	Riiklikul tasandil	23
4.6.3	Rahvusvahelisel tasandil	24
4.7	Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.....	25
4.8	Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded.....	25
4.9	Andmebaasid	26
5	2023. aasta tegevused	26
LISA 1.	Personali koolitus	28
LISA 2.	Raamatukogutöötajate avalikud esinemised.....	28
LISA 3.	Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid.....	28
LISA 4.	Laste- ja noorteüritused	28

Sissejuhatus

Tabel 1

Omavalitsus	Elanike arv (01.12.21)	Raamatukogusid kokku	Harukogude arv	Teeninduspunktide arv
Tapa vald	10 566	7	6	0

1 Põhilised tegevussuunad

Kõige olulisem - taas saime pöörduda oma tegemistega tavaelu juurde tagasi – COVID taganes. Samas rõhus kõigi meeli sõda Ukrainas. Ja aasta murekohaks oli elu kallinemine. Vaatamata eespoolnimetatud tõsistele probleemidele jätkus raamatukogudes tihe töö.

1.1 Koostöö Tapa valla erinevate asutustega

Rõõmu teeb hea koostöö Tapa valla erinevate asutustega, eriti aga koolide ja lasteaedadega, mille tulemusel toimus rida huvitavaid, harivaid, inspireerivaid ning innustavaid lasteüritusi, milles osalesid aktiivselt nii lasteaiarühmad kui ka koolide algklasside õpilased (vt lastetöö p 4.4.3, 4.4.4 ja Lisa 4);

1.2 Teema-aasta

Ülevaadet raamatukogude teema-aasta tegemistest ning koostööst kohalikul ja riiklikul tasandil saab lugeda lähemalt p 4.6;

1.3 Mälestuspink Anne Unnukile

Avasime raamatukogu ees mälestuspingi teenekale raamatukogutöötajale, kauaaegsele raamatukogu juhile Anne Unnukile.

1.4 Hinnatõus

Elektri ja kütte hindade tõus jättis oma pitseri majandusaastale, tuli leida kokkuhoiu kohti. Kahjuks oli kokkuhoiupoliitikal negatiivne jälg ka töötasu fondile.

2 Juhtimine

2.1 Raamatukogude võrgu struktuur ja nõukogud:

- *Muutused raamatukogude võrgus:*
Tapa valla raamatukoguvõrgus muutusi ei toimunud.
- *Kas on läbi viidud raamatukogude kvaliteedihindamine?*
Raamatukoguteenuste kvaliteedihindamine viidi läbi 2021. aastal.
- *Raamatukogu dokumendid*
Põhidokumendid on olemas aastast 2019, kui toimus valla raamatukogude ühendamise. Sel aastal uuendati Tapa Vallaraamatukogu teabehalduskorda. (11.07.2022).
- *Arengukava*
„Tapa Vallaraamatukogu arengukava 2021–2025“ koostati 2021. a
- *Nõukogu tegevus*
Koosolekuid ei toimunud.
- *Üldistav hinnang kogu valla raamatukogude tegevusele aastal 2022*
Vallas on kokku 7 raamatukogu – 2 linnaraamatukogu ja 5 väiksemat maaraamatukogu.

Raamatukogude arv on piisav, et kõigil huvilistel oleks võimalik raamatukogu teenust kasutada, pigem on probleemiks harv transpordiühendus. Osad raamatukogud pakuvad neile, kes soovi avaldanud, ka koduteenindust. Samuti aitavad meid sotsiaalosakonna avahooldajad, kes siis meie poolt valmis seatud raamatupakid tellijateni toimetavad. Samuti liiguvad Tapal kenasti soovitud raamatukastid lasteaedadesse. Valla raamatukogude teeninduspiirkondade kirjeldus vt p 3.1.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.21 (€)	Seisuga 31.12.22 (€)	Muutus %
Eelarve kokku	385 857	387 691	0,48%
Personalikulu	268 925	277 771	3,29%
Komplekteerimiskulu	55 323	51 669	-6,60%
sh KOV-lt	31 496	31 505	0,03%
sh riigilt	23 827	20 164	-15,37%
Infotehnoloogiakulu	14 436	9 722	-32,65%
Täienduskoolituskulu	1 106	1 272	15,01%
Üritustele/näitustele	3 180	1 582	-50,25%

Valla poolt on igakülgne abi erinevate näituste toomisel-viimisel ning raamatute vallasisesel transportimisel.

2.3 Projektid

Tabel 3

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Kohtumine kirjanik Indrek Koffiga Tamsalu raamatukogus – kultuurkapital	21.08.– 23.12.2022	140 €	175 €
Kohtumine kirjanik Reeli Reinausiga – kultuurkapital	15.03.– 20.06.2022	240 €	300 €

Tänu toetusprogrammidele saame oma raamatukogude külastajaile lisaks pakkuda erinevaid harivaid ja inspireerivaid sündmusi, mitmekesistades ja rikastades nii paikkonna elu-olu.

2.4 Personali koosseis, juhtimine ja areng

Alates 1. augustist saime laste- ja noorteosakonda lõpuks uue töötaja, samas 1. novembrist siirdus meilt üks lasteosakonna töötaja tööle pealinna, kus on töötasu kordades suurem. Muid muudatusi koosseisus ja tööajas ei toimunud.

Peamine probleem raamatukogu töös ongi raamatukogutöötajate väga madal töötasu. Raamatukoguhoidja palk pole konkurentsivõimeline ja seetõttu ongi väga keeruline kvalifitseeritud tööjõudu leida. Oleme sellele probleemile juhtinud ka valla tähelepanu (sh pöördumine vallavanema poole). Samuti osalesime koos vallavanemaga Viimsis kogemuspäeval, kus vestluspaneelis kultuuriministeeriumi ja raamatukogutöötajate ning KOV esindajate vahel muu hulgas seda üle-eestilist probleemi – raamatukogutöötajate madal töötasu – arutati. Riigi poolt toetatud kõrgharidusega kultuuritöötajate, sh riigi toetusega raamatukogutöötajate miinimum töötasu tõuseb 2023. aastal 1600 euronit. Milline on meie,

omavalitsuste all töötavate raamatukoguhoidjate töötasu? Mägede kaugusel ... Kuidas siit edasi??? Loodame, et ka riik paneb siin õla alla, et töötasude osas OV toetada.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Tabel 4 – Tapa raamatukogu (Kooli 6) koolitused

Teema	Korraldaja	Tundide arv	Osalejate arv
Erialased täienduskoolitused			
Varesele valu, harakale haigus – kas sõnal on väge?	ELK	5	2
Andmete ABC	DigiriigiAkadeemia	1	1
Digiligipääsetavuse ABC	DigiriigiAkadeemia	1	1
Digiriigi ABC	DigiriigiAkadeemia	1	1
Digiriigi teenuste arendamise ABC	DigiriigiAkadeemia	1	1
Krattide ABC	DigiriigiAkadeemia	1	1
Teenuste turvalisuse ABC	DigiriigiAkadeemia	1	1
LVKRRK korraldatud erialased täienduskoolitused			
Seminar Tamsalus		8	4
Naiste aeg kaasaegses vene kirjanduses		2	4
Soome raamatukogud		8	1
Koolitusreis Tallinna		5	2
Lastekirjanduse erialapäev Rakveres		4	1
Õppimise võlu ja nauditav õppimine hõbedases vanuses		4	3
Sotsiaalmeedia konto haldamine		4	1
Digitaalne sisuloomine 6		0	0
Muud koolitused			
Raamatupidamiskursus e-õppena	Reiting koolituskeskus	120	1
Naistevastase vägivalda teemaline täiendkoolitus	Sotsiaalkindlustusamet Ohvriabi	90	1
		304	26

Lisaks tabelis väljatoodule, osaleti veebi vahendusel järgmistel koolitustel, seminaridel, töötubades, kogemuspäeval:

- ✓ XIX üleriigiline lasteraamatukoguhoidjate päev (ELK, 5 h, 1 töötaja)
- ✓ ELK aastakoosolek (ELK, 3 h, 3 töötajat)
- ✓ Lugemisisu stardikoolitus (ELK, 4 h, 3 töötajat)
- ✓ Vene kirjandus (1,5 h, 3 töötajat)
- ✓ Noortekirjanduse päev „Noor loeb“ (Tallinna Keskraamatukogu, 6 h, 1 töötaja)
- ✓ Laps kirjanduses 10 (ELK, 5 h, 2 töötajat)
- ✓ Nutitelefoni pildistamine (Tallinna Keskraamatukogu, 3 h, 1 töötaja)

- ✓ Raamatukogutunnid veebis (Tallinna Keskraamatukogu, 1,5 h, 1 töötaja)
- ✓ Videotöötuse töötuba (Tallinna Keskraamatukogu, 1,5 h, 1 töötaja)
- ✓ ERÜ kogemuspäev „Raamatukogu – kulu või investering“ (ERÜ, 5 h, 3 töötajat)

Üks töötaja õpib bakalaureuse sessiooniõppes Tallinna Ülikooli Ühiskonnateaduste Instituudis sotsiaaltöö erialal.

Kokkuvõttev tabel valla raamatukogutöötajate koolituste arvust ja koolitustundidest on Lisa 1.

Lisaks tabelis toodud koolituste teemadele läbiti Tapa valla raamatukogutöötajate poolt veel järgnevad koolitused:

- ✓ Pärimuskonverents Kadrinas „Raamatukogu läbi aegade“ ettekanne Krista Aru – korraldaja Neeruti Selts, Viru Instituut (Saksi RK, 3h);
- ✓ „Jutuvestmise olulisusest ja tähtsusest tänapäeval“ ettekanne folklorist Merili Metsavaht – korraldaja Rahvakultuuri Keskus (Saksi RK, 2h);
- ✓ „Hääl kui jutuvestja peamine töövahend“ koolitaja Anne Tärnpuu – korraldaja Rahvakultuuri Keskus (Saksi RK, 5h);
- ✓ Raamatukogu kui pärimuspesa – korraldaja Rahvakultuuri Keskus (Tamsalu RK, 3h).

Tänases kiiresti muutuv ja arenevas maailmas pole täiendõppe ja koolitusteta võimalik aja nõuetele vastavat teenust pakkuda. Seega iga väljund enese täiendamiseks on vajalik.

Vt ka LISA 1.

2.4.2 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

Saksi raamatukogu, Sirje Võsa:

1. Tähtpäevad ja muutuvad tavad koroonakriisi ajal Saksi raamatukogu piirkonnas – ettekanne Rahvaluule Arhiivis.
2. Jakob Kurberg 185 ja tema ehitatud Moe tehasekompleks 135 – ettekanne/esitlus Moe Muuseum-Külastuskeskuses Kurbergi saali avamisel.
3. Jakob Kurberg 185, tema ja ta järeltulijate panus Tapa arengusse – loeng/esitlus Viru Instituudile Lääne-Virumaa Keskraamatukogus.
4. Jakob Kurberg 185, tema ja ta järeltulijate panus Tapa arengusse – loeng/esitlus Tapa linna elanikele Tapa Kultuurikojas.

Jäneda raamatukogu:

Ekskursioonide läbiviimine ajaloo huvilistele Jäneda lossi ruumides.

Vt ka LISA 2.

2.4.3 Erialahariduse omandamine

Erialaharidust sellel aastal ei omandatud.

2.4.4 Töötajate tunnustamine

KOV-i tänukiri Mae Mitile ja Andrea Ränikivile raamatukogus lugejatele erinevate sündmuste läbiviimise ning kirjanduse tutvustamise ja vahendamise eest .

Tänukiri ja rahaline preemia Sirje Võsale Rahvaluule Arhiivist kirjutise „Tähtpäevad ja muutuvad tavad koroonakriisi ajal Saksi rk külastajate vestete ja juttude põhjal“.

Tänukiri Ira Kasekambile Lääne-Virumaa Keskraamatukogult pikaajalise tegevuse eest raamatukogus.

Kultuuriministeeriumi tänukiri kõigile valla raamatukogudele 2022. a kui raamatukogude aastal toimunud tegevuste eest.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine

Eks kõigis valla raamatukogudes on suuremal või vähemal määral vaja teha renoveerimistöid. Paraku seab piirid majanduslik olukord vallas. Allpool väljavõtted harukogude aruannetest.

Tamsalu RK: remonti aastal 2022 ei toimunud. Endiselt teeb muret lamekatus, sest alates juulikuust sajab igal märjemal päeval koridori laest (ja seda kahjuks eelmisel aastal remonditud ruumis). Veebruarikuus ja detsembris töötas kultuurimaja (ka raamatukogu) katusel lumekoristusbrigaad.

Kuna aasta tagasi saime lasteosakonda uued lauad ja toolid, siis üleliigsed toolid õnnestus sotsiaaltöötajate abiga anda Ukrainast saabunud põgenikele, kes paigutati elama Tamsalu spordihoone hostelisse.

Saksi RK: 2022. aastal vahetati raamatukogus boiler. Vald hoolitseb pidevalt raamatukogu juurdepääsuteede ja maja ümbruse korrashoiu eest. Kogu maja, kus raamatukogu asub, vajaks kapitaalremonti.

Assamalla RK: ruumid on avarad, kuid maja on üle 20 aasta vana ja näitab väsimuse märke.

Jäneda RK: raamatukogu asub Jäneda lossi 1. korrusel. Raamatukogu ruumide seisukord on üldiselt hea, renoveerimist vajavad vanad aknad.

Lehtse RK: raamatukoguruumide seisukord on hea.

Vajangu RK: Vajangu raamatukogu ruumid asuvad Vajangu Põhikooli ruumides juba 20 aastat. Siis tehti kapitaalremont ja osteti uus mööbel. Sellel aastal osteti töötajale uus töötool.

Tapa RK: kevadel viidi lõpule raamatukogu kõrvaltiiva fassaadi renoveerimine. Siseruumides jätkati valgustite ökonoomsemate vastu vahetamist. Samuti teostati maja lahtikäivate akende tihendite ja sulgursüsteemide hooldus. Vahetati välja üks töötool ja osteti kaks metallist raamatukäru – nii raamatute eksponeerimise tarvis kui igapäevatöö hõlbustamiseks. Mitmesugustele raamatukoguüritustele tähelepanu tõmbamiseks ostime raamatukogu logoga reklaamlipu. Raamatukogul on olemas ka lastele mõeldud riidest iglu-telk – kasutamiseks nii sise- kui väliüritustel. Sellest aastast alates lehvib igapäevaselt lipumastis mastivimpel. Kuna elektri- ja küttekulud tõusid sel aastal märgatavalt, siis tuli otsida lahendusi kokkuhoiuks. Ja seetõttu tuli aasta lõpul lõpetada leping ja loobuda raamatukogudes disainvaipade (porivaibad) vahetusteenusest (rent koos puhastusega).

Vt ka LISA 3.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele

Tabel 5

Juurdepääs võimalik	Tapal (1. korrus + AIP), Lehtses, Tamsalus, Assamallas
Juurdepääs võimalik osaliselt	
Juurdepääs puudub	Tapal (2. korrus), Saksis, Vajangul, Jänedal

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Tapa Vallaraamatukogu üldine tehnoloogiline varustatus on hea, rahuldavaks võiks vast pidada AIP arvutite/monitoride seisukorda – samas vähenenud kasutatavuse tõttu ei ole ka mõistlik neisse suurelt investeerida.

Kõigis valla raamatukogudes on külastajatele kasutamiseks olemas Wi-Fi.

Suuremad ja olulised väiksemad soetused 2022. a:

1. Tapa raamatukogu võrguseadmete (osaline) uuendamine;
2. 1 uus töökohaarvuti;
3. 2 uut monitори;
4. kontori-, kujundus- ja haldustarkvara litsentside uuendamine (Microsoft365, CorelDraw, Teamviewer);

Internetiühenduse osas ei ole olnud muutusi, kiire ühendus on kättesaadav igal pool, tehnoloogiast tingituna on kõige nõrgemas seisus Assamalla raamatukogu (4G-ühendus).

Märksõnadeks ikka sujuv koostöö Deltmar OÜ ja Meelis Lilbokiga raamatukogutarkvara RIKS arendamisel.

Suurema visuaalse uuenduse tegi läbi RIKSi elektrooniline kataloog riksw eb (tapa.riksw eb.ee), mis on nüüd mugavamalt kasutatav ka mobiilis ja muidu väiksema ekraaniga seadmetes. Sellega seoses läks kasutusest välja ajale jalgu jäänud mobiili-äpp m-RIKS.

Aasta lõpus läbis pisikese uuenduskuuri ka Tapa Vallaraamatukogu „e-identiteet“, mõnevõrra keerulise domeeni tapa.lib.ee asemel võtsime kasutusele uue domeeni tapark.ee – kõik vanad aadressid (vana lõpuga meiliaadressid) jäävad siiski paralleelselt toimima ning ükski kiri kaduma ei saa.

Loomulikult on terve aasta vältel rakendatud ka jooksvalt programmide, püsivara ja muid tarkvarauuendusi.

Plaanid 2023. a

- Jätkuv RIKS'i arendamine koostöös Deltmar OÜ'ga;
- Vastavalt võimalustele vananenud/vanemate seadmete (arvutid, monitorid, võrguseadmed) väljavahetamine;
- RIKS andmebaasi kolimine;
- Jooksev tarkvara uuendamine seadmetes;
- Vallaraamatukogu kodulehe uuendamine.

3 Kogud komplekteerimine ja töötlemine

3.1 Komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Tapa Vallaraamatukogu ja tema harukogude (Jäneda, Lehtse, Saksi, Assamalla, Tamsalu ja Vajangu) kogude komplekteerimine, kataloogimine ja rahaline arvestus toimub Tapa Vallaraamatukogu komplekteeri ja poolt. Vallas on kasutusel raamatukoguprogramm RIKS, koos elektroonilise kataloogi ning lugejaportaali riksw eb (tapa.riksw eb.ee). Annetuste akte koostavad ka Jäneda ja Lehtse raamatukogu töötajad. Saksi raamatukogu teavikute

arvelevõtmine (v.a perioodika numbrikirjete saabunuks lisamine) ja töötlus toimub Tapa raamatukogu töötajate poolt.

Harukogud esitavad tellimissoovid ja nende põhjal ning rahaliste vahendite olemasolul tellitakse põhiosa teavikutest. Arvestatakse tegeliku raamatukogu laenajate arvu, piirkondlike kogude eripära ning tellimissoovidega.

2022. aastal komplekteerime venekeelset kirjandust ainult jaanuaris-veebruaris. Seoses raamatute tarnimise keeluga sõja algatanud riigist jäid soiku ka meie sidemed venekeelsete raamatute tarnijatega. Samas venekeelne lugejaskond on olemas Tapal, Tamsalus ja venekeelsete raamatu laenussoovi on avaldanud ka teiste kogude lugejad.

Teistes keeltes raamatuid komplekteerime vähe. Tavaliselt saame need kingiks või annetusena. Vajadus ingliskeelse uuema kirjanduse järele on olemas, aga vahendeid napib. Ostsime seekord mõned ingliskeelsed venekeelsetele raamatutele mõeldud vahendite arvelt. Samuti lisandus kümnekond ukrainakeelset lasteraamatut, sest ka meie valda jõudis sõjapõgenikke.

E-teavikuid ei komplekteeri.

Jäned raamatukogu teeninduspiirkonnas asub lasteaed-põhikool, mistõttu on oluline sealse raamatukogu varustamine ka koolilugemise raamatute ning lastekirjandusega (nii ilu- kui teatmekirjandus). Jäned loss (ja seal tegutsenud põllutöökool) ning inimesed, kes seal on elanud (Maria Zakrevskaja-Benckendorff-Budberg ja tema perekond ning sõbrad), õppinud (Arnold Rüütel jpt) ja õpetanud (Veera Saar) on suur koduloolise komplekteerimise teema. Samuti toimuvad Jäned lossis „Rahvarõiva valmistamise kursused“ ja seetõttu oleme Jänedale arvele võtnud selleteemalisi teavikuid.

Lehtse raamatukogu töötab Lehtse multifunktsionaalses keskusehoones (kool, lasteaed, kultuurimaja, perearst, juuksur, sotsiaaltöötaja vastuvõtt).

Saksi raamatukogu töötab 0,5 koormusega. Ei ole igapäevaselt avatud. Raamatukogu teeninduspiirkond kattub Tapa (kaugus ca 5 km) kui tõmbekeskuse piirkonnaga (kauplused, kool, tankla, töökohad, tervisekeskus). Piirkonnakool on Tapa Gümnaasium.

Saksi raamatukogu teavikute arvelevõtmine (v.a perioodika numbrikirjete saabunuks lisamine) ja töötlus (hulgiarvestus, raamatukogunduslik vormistamine, kiletamine) toimub alates 2018. aasta sügisest Tapa raamatukogu töötajate poolt.

Assamalla raamatukogu meie kõige väiksema teeniduspiirkonnaga. Ainus valla asutus piirkonnas. Koostöö Porkuni kooliga.

Tamsalu raamatukogu – linnakogu. Raamatukoguga samas hoones asuvad kultuurimaja ja muusikakooli filiaal ning gümnaasiumimaja paistab kätte läbi pargi. Piirkonnas on lasteaed kahe õppehoonega ja hooldekodu, koostöö Porkuni kooliga.

Ka 2022. aastal jätkasime kogude puhastamise ja uuendamise, lastekogu uuendamise, koolilugemise teavikute väljavahetamise ja eksemplaarsuse suurendamisega.

Vajangu raamatukogu – teeninduspiirkonnas algkool, lasteaed, noortekeskus.

„**Lugemisisu**“ programmiga liitusid 2022. a sügisel Jäned, Lehtse, Vajangu, Tamsalu ja Tapa raamatukogud. Neisse kogudesse lisandus rohkem lastekirjandust. Lisaks saadi Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt seoses programmiga annetuseks uuemat lastekirjandust.

Programm andis võimaluse valida etteantud summa eest teavikuid. 2021. aasta sügise valiku teavikud jõudsid kohale ja võeti arvele 2022. aasta alguses.

Kõigil Tapa vallaraamatukogu harukogudel (raamatukoguhoidjatel) on võimalus esitada enda ja oma lugejate soovid. Kõik äraütlused ja eitavad vastused registreeritakse jooksvalt raamatukoguprogrammis, mis on aluseks järelkomplekteerimisele.

Tabel 6 – Tapa raamatukogu 2022. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Owens, Delia	Kus laulavad langustid	102
2	Saint-Exupery, Antoine de	Väike prints	67
3	Preussler, Ottfried	Krabat	62
4	Kivimäe, Juta	Suur tuba	56
5	Twain, Mark	Prints ja kerjus	56
6	Õnnepalu, Tõnu	Palk	53
7	Raud, Eno	Sipsik	50
8	May, Nicola	Väike nurgapood. Talv	48
9	Lindgren, Astrid	Hulkur Rasmus	47
10	Treier, Märt	Eluolulised lood	46

Tabel 7 – Tapa vallaraamatukogu koos harukogudega 2022. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Owens, Delia	Kus laulavad langustid	168
2	Kivimägi, Juta	Suur tuba	121
3	Kütt, Ain	Musta paguni mõistatus	121
4	Osolin, Olav	Kus lendab part	116
5	Vare, Kai	Võlg	114
6	Saint-Exupery, Antoine de	Väike prints	112
7	Treier, Märt	Eluolulised lood	95
8	Troll	Detektiiv Pepu	92
9	Kendra, Heli	Kärkä	87
10	May, Nicola	Väike nurgapood. Talv	87

Tabel 8 – Tapa vallaraamatukogu koos harukogudega 2022. a autorite TIPP 10

	Autor	Laenutusi
1	Lindgren, Astrid	626
2	Ernits, Marje	592
3	Tomusk, Ilmar	534
4	Pervik, Aino	530
5	Kivirähk, Andrus	503
6	Roberts, Nora	467
7	Widmark, Martin	437
8	Mallery, Susan	389
9	May, Nicola	362
10	Tungal, Leelo	345

- Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Tapa vallaraamatukogus koos harukogudega võeti 2022. aastal annetuse arvele 361 eksemplari (9,89% juurdetulekust). Sellest 66 nimetust ja 188 eksemplari saadud Eesti Lastekirjanduse Keskuselt „Lugemisisu“ programmi raames. Annetusi saadi eraisikutelt rohkem, kuid osad teavikud ei olnud raamatukogundusliku välimusega ja teistega parandati kogude visuaalset väljanägemist, st vahetati eksemplar eksemplari vastu kõigis raamatukogu harukogudes. Väga hea välimusega ja uuemapoolsed annetused lisasime ka „Raamatuaasta“ tegemiste auhinnafondi.

- Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Tabel 9 – Raamatukogu laenutused kuude kaupa 2022

	Tapa	Tamsalu	Jäneda	Lehtse	Saksi	Assamalla	Vajangu	KOKKU
Jaauar	4620	1333	683	700	307	110	320	8073
Veebruar	3869	1341	654	620	299	144	287	7214
Märts	4687	1347	702	689	251	179	321	8176
Aprill	3899	1278	618	680	194	127	302	7098
Mai	3710	1064	606	683	118	150	367	6698
Juuni	3374	976	618	728	39	137	317	6189
Juuli	3439	1125	41	385	214	77	22	5303
August	3570	1203	769	406	183	104	278	6513
September	3743	1150	627	613	288	138	227	6786
Oktoober	4007	1240	590	684	242	127	321	7211
November	4057	1387	730	631	292	77	380	7554
Detsember	3657	1372	658	685	349	158	361	7240
KOKKU	46 632	14 816	7 296	7 504	2 776	1 528	3 503	84 055

Tabel 10 – Tapa valla raamatukogude ringlus 2022

Kogu/osakogu	Kogud 2022 lõpp (arvestusüksus a+b)	Laenutused 2022	Kogude ringlus
Jäneda	8 152	7 296	0,89
Lehtse	7 204	7 504	1,04
Saksi	4 960	2 776	0,55
Tapa LO+TO	56 079	46 632	0,83
Assamalla	4 235	1 525	0,36
Tamsalu	17 535	14 816	0,84
Vajangu	5 010	3 503	0,69
Vald kokku	103 175	84 055	0,81

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

„Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudel“ Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega 3.2 Raamatukogu hangitud väljaanded katavad elanikkonna vajadused. Mõõdikud EESKIJULIK = raamatukogu hangib keskmiselt 400 raamatut 1000 elaniku kohta, HEA = 300 raamatut, Rahuldav 200 raamatut.

Tapa vallas kõikide raamatukogude (ostud) koond on HEA = 340 raamatut 1000 elaniku kohta. EESKIJULIKU raamatute varustamise OSTMISE teel saavutasime Jänedal ja Lehtses, HEA Assamalla, Vajangul ja Tapal, RAHULDAVA Tamsalus. SAKSI raamatukogu, mis töötab osakoormusega sai ka vähem raamatuid ja selles arvestuses on tema tulemuseks MITTERAHULDAV.

Raamatute juurdetulekule seab piirid teavikute järsu kallinemise jätkumine 2022. aastal. Teavikute eksemplaarsus vallas väheneb. Mida kallimaid raamatuid me ostame, seda vähem neid saame. Venekeelsete raamatute ostmine on peaaegu seiskunud, sest need tulevad nüüd kordades kallima hinnaga ja valikus on palju väliskirjanduse tõlkeid, mis meie lugejale huvi ei paku.

Tabel 11 – Raamatute juurdetuleku võrdlus 2018–2022

Kogu/osakogu	Juurdetulek 2022 (ost + annetus)	Juurdetulek 2021 (ost + annetus)	Juurde- tulek 2020	Juurde- tulek 2019	Juurde- tulek 2018
Jäneda	318 (247 + 71)	388 (325 + 63)	501	413	342
Lehtse	330 (280 + 50)	379 (332 + 47)	521	444	339
Saksi	75 (57 + 18)	120 (103 + 17)	145	192	150
Tapa LO	724 (677 + 47)	577 (535 + 42)	671	556	619
Tapa TO	1181 (1146 + 35)	1399 (1361 + 38)	1431	1475	1308
Assamalla	96 (91 + 5)	131 (128 + 3)	173	292	150
Tamsalu	739 (668 + 71)	733 (673 + 60)	849	943	636
Vajangu	186 (122 + 64)	200 (178 + 22)	212	304	136
Vald kokku	3649 (3288 + 361)	3927 (3635 + 292)	4552	4619	3680

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Tapa Vallaraamatukogu koos harukogudega:

- ajakirjad: kokku 107 aastakäiku, sellest ostud 104 ja annetatud 3,
sh Tapa VRK (Kooli 6) 42 aastakäiku, sellest ostud 39 ja annetatud 3;
- ajalehed: kokku 38 aastakäiku, sellest ostud 34 ja annetatud 4,
sh Tapa VRK (Kooli 6) 13 aastakäiku, sellest ostud 12 ja annetatud 1.

Keeleliselt kadusid peaaegu kõik venekeelsed ajakirjad. Paberi hinnatõusu tõttu lõpetasid mõned ilmumise paberkandjal. See on ilmselt ka trend 2023. aastal.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid ei komplekteeritud

3.2 Inventuurid, mahakandmised

Tabel 12 – Mahakantud raamatud 2018–2022 võrdlus

Kogu/osakogu	Maha kantud 2022	Maha kantud 2021	Maha kantud 2020	Maha kantud 2019	Maha kantud 2018
Jäneda	1484	421	222	1589	1501
Lehtse	3196	497	163	1566	2054
Saksi	2478	0	85	1100	2108
Tapa LO+TO	3950	4276	3990	4857	4422
Assamalla	2007	99	194	2766	873
Tamsalu	3790	470	190	3867	727
Vajangu	2000	300	420	1605	362
Vald kokku	18 905	6 063	5 264	17 350	12 047

Tabel 13 – Tapa Vallaraamatukogu koos harukogudega juurdetulekud 2022

Kogu	Juurdetulekud 2022					
	Raamatud (a)		Raamatud+perioodika (arvestusüksus)		Kogud aasta lõpul	
	eks	%kogust	eks	%kogust	Raamat(a)	Aüksus (a+b)
Jäneda	318	3,92	328	4,02	8093	8152
Lehtse	330	4,61	340	4,71	7143	7204
Saksi	75	1,52	84	1,69	4927	4960

Tapa LO+TO	1905	3,41	1947	3,47	55822	56079
Assamalla	96	2,27	101	2,38	4218	4235
Tamsalu	739	4,23	756	4,31	17451	17535
Vajangu	186	3,75	200	3,99	4959	5010
Vald kokku	3 649	3,55	3756	3,64	102 613	103 175

Tabel 14 – Tapa Vallaraamatukogu koos harukogudega mahakandmised 2022

Kogu	Mahakandmised 2022					
	Raamatud (a)		Raamatud + perioodika (arvestusüksus)		Kogud aasta lõpul	
	eks	% kogust	eks	% kogust	Raamat (a)	Aüksus (a + b)
Jäned	1 484	18,34	1 494	18,33	8 093	8 152
Lehtse	3 196	44,74	3 221	44,71	7 143	7 204
Saksi	2 478	50,29	2 505	50,50	4 927	4 960
Tapa LO+TO	3 950	7,08	4 099	7,31	55 822	56 079
Assamalla	2 007	47,58	2 022	47,74	4 218	4 235
Tamsalu	3 790	21,72	3 824	21,81	17 451	17 535
Vajangu	2 000	40,33	2 025	40,42	4 959	5 010
Vald kokku	18 905	18,42	19 190	18,60	102 613	103 175

„Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudel“ Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega 3.7. Raamatukogu tegeleb kogude regulaarse uuendamisega, st kogude pideva täiendamise ja regulaarse vanemate raamatute kogudest väljaarvamise. Mõõdikud: Eeskujulik 8%, Hea 6%, Rahuldav 4%. Aluseks võetakse kahe eelmise tabeli suurem protsent.

Kogude uuenemise % 2022 (raamatud):

HEA – Tapa 7,08%;

EESKUJULIK – Assamalla, Jäned, Lehtse, Saksi, Tamsalu, Vajangu (vt tabel).

Vald kokku: EESKUJULIK.

4 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Ülevaade valla raamatukogude (koond) ja Tapa raamatukogu lugejateenindusest.

TVRK (vald kokku) 2022. aasta arvudes:

elanike arv TVRK teeninduspiirkonnas – 10 566 / 2022 (-106), 10 672 / 2021 (-100)

hölve – 28,1% (2022), 27,9% (2021);

lugejatest 32,3% (2022), 31,0% (2021) on lapsed;

laenutusi elaniku kohta oli 8,9 (2022), 8,9 (2021);

laenutusi lugeja kohta oli 30,6 (2022), 31,74 (2021).

Kojulaenutustest moodustas:

66% (2022), 70,9% (2021) ilu- ja lastekirjandus;

7,5% (2022), 10,8% (2021) perioodika ja

26,5% (2022), 18,3% (2021) teatmekirjandus.

8,5% (2022), 8,1% (2021) laenutustest moodustavad võõrkeelse kirjanduse laenutused

ringlus – 0,81 (2022), 0,8 (2021);

külastusi elaniku kohta 4,45 (2022), 4,2 (2021);

külastusi lugeja kohta 15,9 (2022), 15 (2021).

Tapa RK (Kooli 6) 2022. aasta arvudes:

elanike arv Tapa RK teeninduspiirkonnas 5 766 / 2022 (+10), 5 756 / 2021 (-50);

hölve – 28,4% (2022), 29% (2021);

lugejatest 34% (2022), 30% (2021) on lapsed;

laenutusi elaniku kohta oli 8,6 (2022), 8,5 (2021);

laenutusi lugeja kohta oli 30,6 (2022), 29,4 (2021);

Kojulaenutustest moodustas:

68,8% (2022); 72,8% (2021) ilu- ja lastekirjandus;

3,8% (2022), 5,5% (2021) perioodika ja

27,4% (2022), 21,7% (2021) teatmekirjandus;

14,6% (2022), 14% (2021) laenutustest moodustavad võõrkeelse kirjanduse laenutused;

ringlus – 0,83 (2022), 0,84 (2021);

külastusi elaniku kohta 4,46 (2022), 4,1 (2021);

külastusi lugeja kohta 15,7 (2022), 14,2 (2021).

Tapa raamatukogus olid arvulised näitajad plusspoolel ja ka kogu valla statistiliste näitajatega võis rahule jääda (v.a kojulaenutused Tamsalus, Jänedal, Lehtses, Saksis, Assamalla, Vajangul).

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine

Kõigis Tapa valla raamatukogudes on klientide kasutada internetiühendusega arvutid, millega on tagatud ligipääs avalikule teabele. Raamatukogu pakub juurdepääsu avalikele e-teenustele ning vajadusel nõustatakse kasutajaid e-teenuste kasutamisel. Kuna riigiasutustega suhtlemisel on üha rohkem vaja digioskusi, siis vajavad tuge just vanemaealised kasutajad. Samas leiame end „digiturvajate“ rollist, et hoiatada petukirjade ja -kõnede eest. Igapäevaselt käiakse ID-kaardi põhiseid ja pangateenuseid kasutamas, töötukassaga suhtlemas, tuludeklaratsioone esitamas, tervisedeklaratsioone täitmas, sotsiaalmeedias suhtlemas, muusikat kuulamas (kõrvaklappidega), arvutimänge mängimas jne.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused. Üldistav ja muutusi näitav kokkuvõte

Tabel 15 – Tapa valla raamatukogud – raamatukogu kasutamine 2022									
		TVRK	TRK	ARK	JRK	LRK	SRK	VRK	Kokku
a	Kasutajate arv	1635	632	78	196	190	89	152	2972
a1	sh laste arv(kuni 16a)	556	216	17	51	75	11	34	960
a2	sh laenajate arv	1217	496	60	149	162	73	137	2294
b	Külastuste arv	25739	8079	1249	4702	3505	1492	2351	47117
b1	sh laste arv	8825	2610	190	1522	1587	100	537	15371
c	Virtuaalkülastuste arv	10256	1185	2	4	88	1	0	11536
d	Kohallaenutuste arv	3408	2235	707	1464	1444	163	94	9515
e	Kojulaenutuste arv	46632	14816	1528	7296	7504	2776	3503	84055
e1	sh lastele	10874	1910	87	1149	1674	95	400	16189
e2	sh ilu- ja lastekirjandus	34439	10968	1057	5027	5843	1353	2783	61470
e3	sh ajalehed ja ajakirjad	1916	1923	331	711	652	991	509	7033

		TVRK	TRK	ARK	JRK	LRK	SRK	VRK	Kokku
e4	sh auvised	23	0	0	4	0	0	0	27
e5	sh võõrkeelne kirjandus	7293	518	0	32	6	0	122	7971
e5.1	sh venek. kirjandus	7030	512	0	24	0	0	118	7684
f	Infopäringute arv	105	19	0	10023	9	54	4	10214
	Näituste ja väljapanekute arv	44	37	12	23	18	4	6	144
	Ürituste arv	83	30	4	32	16	8	7	180
	Üritustel osalenute arv	1529	775	35	299	193	352	54	3237

Tabel 16

Raamatukogu	Lugejad 2021	Lugejad 2022	Muutus (+/-)
Tapa RK	1 668	1635	-33
Tamsalu RK	617	632	+15
Jäned RK	180	196	+16
Lehtse RK	198	190	-8
Saksi RK	92	89	-3
Assamalla RK	77	78	+1
Vajangu RK	143	152	+9
KOKKU	2 975	2972	-3

Tabel 17

Raamatukogu	Külastused 2021	Külastused 2022	Muutus (+/-)	Virt.-külast. 2021	Virt.-külast. 2022	Muutus (+/-)
Tapa RK	23 650	25739	+2089	9 547	10256	+709
Tamsalu RK	7 742	8079	+337	1 193	1185	-8
Jäned RK	4 213	4702	+489	0	4	+4
Lehtse RK	3 943	3505	-438	0	88	+88
Saksi RK	1 743	1492	-251	0	1	+1
Assamalla RK	1 122	1249	+127	0	2	+2
Vajangu RK	2 482	2351	-131	0	0	0
KOKKU	44 895	47117	+2222	10 740	11536	+796

Külastused sisaldavad tagastuskasti ja raamatukapi külastusi.

Tagastuskasti külastused 1404 (Tapa 1026, Tamsalu 304, Lehtse 54, Jäned 20).

Raamatukapi külastused 317 (Tapa).

Tabel 18

Raamatukogu	Laenut-d 2021	Laenut-d 2022	Muutus (+/-)	Päringud 2021	Päringud 2022	Muutus (+/-)
Tapa RK	49 008	50040	+1032	82	105	+23
Tamsalu RK	17 253	17051	-202	33	19	14
Jäned RK	8 859	8760	-99	96	100	+4
Lehtse RK	9 093	8948	-145	23	9	-14
Saksi RK	4 192	2939	-1253	59	54	-5
Assamalla RK	2 327	2235	-92	0	0	0
Vajangu RK	3 703	3597	-106	4	4	0

Raamatukogu	Laenut-d 2021	Laenut-d 2022	Muutus (+/-)	Päringud 2021	Päringud 2022	Muutus (+/-)
KOKKU	94 435	93570	-865	297	291	-6

Infopäringud

Kokku vallas 291. Tapa 105, Tamsalu 19, Jäneda 100, Saksi 54, Vajangu 4, Lehtse 9.

Tabel 19

Raamatu- kogu	Virtuaalürituste arv		Virtuaalüritustel osalejate arv		Virtuaalürituste järelvaatajate arv*	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale ürituse toimumist

Tabel 20

Raamatu- kogu	Virtuaalkoolituste arv		Virtuaalkoolitustel osalejate arv		Virtuaalkoolituste järelvaatajate arv*	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	0	0	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0	0	0

*kui järelvaatamine võimaldati peale koolituse toimumist

Tabel 21

Raamatu- kogu	Virtuaalnäituste arv 2021	Virtuaalnäituste arv 2022	Virtuaalnäituste külastajate arv 2021	Virtuaalnäituste külastajate arv 2022
	0	0	0	0
KOKKU	0	0	0	0

4.3 RVL teenindus

Tabel 22, 23 – RVL teenindus kokku

Kogude kaupa sisse	Laenutusi	Kogude kaupa välja	Laenutusi
Tapa Raamatukogu	45	Tapa Raamatukogu	2364
Assamalla Raamatukogu	68	Assamalla Raamatukogu	8
Jäneda Raamatukogu	601	Jäneda Raamatukogu	26
Lehtse Raamatukogu	530	Lehtse Raamatukogu	24
Saksi Raamatukogu	328	Saksi Raamatukogu	6
Tamsalu Raamatukogu	897	Tamsalu Raamatukogu	168
Vajangu Raamatukogu	116	Vajangu Raamatukogu	14
Kokku	2 585	Kokku	2610

Tabel 24 – Sh RVL teistelt raamatukogudelt

Kogude kaupa sisse	Laenutusi
Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	5
Tapa Gümnaasiumi raamatukogu	1
Kokku	6
Kogude kaupa välja	
Lääne-Virumaa Keskraamatukogu	2
Ambla Raamatukogu	19

Iisaku Raamatukogu	2
Kokku	23

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

2022. aastal võeti Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega arvele 1381 lastele- ja noortele mõeldud teavikut. See teeb 37,84% aasta teavikute ja 1,34% kogude (raamat) juurdetulekust.

„Lugemisisu“ programmi raames saime juurde 188 lasteraamatut (Jäneda, Lehtse, Tamsalu, Vajangu ja Tapa raamatukogudesse). Jõudsid kohale 2021. aasta sügisese jaotuse raamatud.

Lastekirjanduse eksemplaarsus väheneb. Enam ei ole võimalik osta kõiki nimetusi. Samas kõik eeldavad, et soovitame uusi ja kaasaegseid raamatuid. Lugemisprogrammis lasteaialastest kuni kolmanda-neljanda klassini on tihti peale üks eksemplar nimetusest.

Laenutuste arv lastele lugejarühmade järgi näitab endiselt, et enim laenutavad algklassilapsed, kes on raamatukoguga seotud lugemisprogrammi, raamatukogutundide ja suvelugemise nimekirjade kaudu. Lasteaialastele käivad õpetajad ise raamatuid rühmadele valimas ja laenutamas (nädalateemad, uudiskirjandus). Tavaliselt jäetakse laenutades järgmise korra teema, vahest oodatakse kohapeal, et soovitu kokku otsitaks. 2022. aasta sügisel alustasime taas raamatukastide viimisega lasteaia erinevatesse majadesse. Tegime ise valiku ja raamatud on saadaval lasteaia õpetajate toas. Kasvataja ise valib, millised raamatud ta rühma võtab.

Samas on hea meel tõdeda, et seoses sellega on rühmad hakanud ka tihedamalt jälle raamatukogus käima (Lugemisisu, jõulutunnid...).

„Rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudel“ Tapa Vallaraamatukogus koos harukogudega 3.4. *Eristat tähelepanu pööratakse laste- ja noortekirjanduse hankimisele.*

Mõõdikud: Iga 16-aastase ja noorema kasutaja kohta hangitakse aastas vähemalt: 1 raamat – EESKUJULIK, 0,8 – HEA, 0,6 – RAHULDAV

Tabel 25

	EESKUJULIK (1 raamat)	Hinne	Kasutajad kuni 16 a
Assamalla	0,82	Hea	17
Jäneda	2,84	Eeskujulik	46
Lehtse	2,13	Eeskujulik	67
Saksi	1	Eeskujulik	10
Tamsalu	1,56	Eeskujulik	181
Tapa	1,63	Eeskujulik	446
Vajangu	2,40	Eeskujulik	30
VALD kokku	1,73	Eeskujulik	797

Tabel 26 – Tapa raamatukogu koos harukogudega laste- ja noortekirjanduse juurdetulek 2022

	KOV ost	Dotatsioon	Annetused	KOKKU
Jäneda	49	37	45	131
Lehtse	47	56	40	143
Saksi	4	5	1	10
Tapa	311	368	49	728

	KOV ost	Dotatsioon	Annetused	KOKKU
Assamalla	4	9	1	14
Tamsalu	94	138	51	283
Vajangu	14	18	40	72
Vald kokku	523	631	227	1 381

Uutest lasteraamatutest ostime valda Aino Perviku „Paula-sarja“ kordustrukke 15 eksemplari. Anne Grave „Tommi-sarja“ raamatuid sai ka natukene rohkem Jänedale ja Tapale ostetud.

Tabel 27 – Tapa raamatukogu lastekogu 2022. a laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Saint-Exupéry, Antoine de	Väike prints	67
2	Preussler, Otfried	Krabat	62
3	Twain, Mark	Prints ja kerjus	56
4	Raud, Eno	Sipsik	50
5	Lindgren, Astrid	Hulkur Rasmus	47
6	Raud, Piret	Tobias ja teine B	41
7	Tolkien, J. R. R.	Käábik	40
8	Thorvall, Kerstin	Isa aseaine	36
9	Krüss, James	Timm Thaler, ehk, Müüdüd naer	34
10	Tomusk, Ilmar	Vapper siil	34

Tabel 28 – Tapa valla raamatukogude 2022. a lastekogude laenutuste TIPP 10

	Autor	Pealkiri	Laenutusi
1	Saint-Exupéry, Antoine de	Väike prints	112
2	Troll	Detektiiv Pepu	92
3	Preussler, Otfried	Krabat	72
4	Raud, Eno	Sipsik	69
5	Lindgren, Astrid	Hulkur Rasmus	62
6	Lindgren, Astrid	Meisterdetektiiv Blomkvist	58
7 -	Lobe, Mira	Vanaema õunapuu otsas	56
8	Twain, Mark	Prints ja kerjus	56
9	Raud, Piret	Tobias ja teine B	52
10	Parijõgi, Jüri	Teraspoiss	51

Selle aasta lastekirjanduse enimlaenutatud raamatud edetabel koosneb ühe erandina koolilugemise raamatutest. Põhjuseks on aastate jooksul kogunenud suurem eksemplaride arv – ühe eksemplari ga uuel teavikul ei ole mingit lootust tippu jõuda.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 29

Rmtk	Lug-d 2021	Lug-d 2022	Muutus (+/-)	Külast-d 2021	Külast-d 2022	Muutus (+/-)	Laenut 2021	Laenut 2022	Muutus (+/-)
Tapa VRK	500	556	+56	6 641	8 825	+2 184	9 879	10 874	+995
Tamsalu RK	211	216	+5	2 465	2 610	+145	1 867	1 910	+43
Jänedale RK	59	51	-8	1 140	1 522	+382	1 138	1 149	+11
Lehtse RK	83	75	-8	1 656	1 587	-69	1 502	1 674	+172
Saksi RK	17	11	-6	176	100	-76	169	95	-74

Rmtk	Lug-d 2021	Lug-d 2022	Muutus (+/-)	Külast-d 2021	Külast-d 2022	Muutus (+/-)	Laenut 2021	Laenut 2022	Muutus (+/-)
Assamalla RK	16	17	+1	108	190	+82	143	87	-56
Vajangu RK	35	34	-1	609	537	-72	452	400	-52
KOKKU	921	960	+39	12 795	15 371	+2 576	15 150	16 189	+1 039

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus, sh lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Sisuline hinnang, võrdlus ja analüüs vt p4.4.4.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused

Tapa raamatukogus

Aasta algas *Nukitsa* konkursiga, millest võtsid osa kõik Tapa Gümnaasiumi algklassid.

Meie majas on alati üleval erinevad näitused ja nii kaunistasid meie osakonna seinu *Tapa Muusika- ja Kunstikooli õpilaste tööd, Tartu lasteaias Kannike akriülmalaalid ning ülevaatenäitus eesti illustraatorite töödest*. Lisaks oli külastajatel võimalik tutvuda siidimaalikunstniku *Maria Jürimäe* loominguga. Lugejatel avanes suurepärane võimalus kohtuda nii *Maria Jürimäega*, kes viis lastele läbi siidimaali õpitoa, kui ka *kirjanik Kristina Ruderiga*. Mõlema kohtumise eesmärgiks oli avardada laste silmaringi ning tutvustada erinevaid võimalusi loomingulisteks tegevusteks.

Sügist alustasime suvelugemise lõpetamisega. Suvelugemise raamatud olid meil eraldi märgistusega ja väljapanekus ning lugemisisu motiveerimiseks toimus algklasside vahel võistluse lugemine. Selline moodus meelitas kohale palju lugejaid. Septembris pidasime tublimat lugejatega maha vägeva *Lepatriinude jõulupeo*. Ehtisime kuused, sõime piparkooke, laulsime jõululaule ja jagasime kingitusi. Suur ja teistmoodi peetav väliüritus andis positiivse emotsiooni ja teadmise, et raamatukogus juhtub põnevaid asju.

Sel aastal osalesime erinevates rahvusvahelistes programmides. Üheks neist oli Soomest alguse saanud *Rahvusvahelise kirjaoskuse teemapäev*. Lapsed tulid raamatukokku, valisid endale raamatu ning toimus *ühislugemine*. Teine rahvusvaheline üritus, milles osalesime, oli *Põhjamaade ettelugemise nädal*. Nagu kõikidele suurematele üritustele, eelnes ka Põhjamaade kirjandusnädala läbiviimisele põhjalik ettevalmistus. Lastele sai tutvustada erinevaid Põhjamaade muinasjutte ja nende tegelasi. Igas tunnis viisime läbi erinevad õppemängud (nt omadussõnade kohta, leia tegelasele nimi jne). Lisaks lõime iga klassiga päris oma muinasjutu, kus lapsed said ise olla tegelased.

Nagu ka eelnevatel aastatel, osalesime *Lugemisisu* programmis. Viisime läbi erinevad teematunnid Lugemisisu tunnikavade järgi. Alates sügisest võtavad sellest osa ka lasteaiarühmad ja mõned keelekümbuskooli algklassid.

Sel aastal on koostöö lasteaiaga tihenunud. Lasteaiarühmad käisid kevadel *raamatukogu tutvumistundides*. Sügisel toimunud koosoleku tulemusena saadame kord kuus lasteaiada *raamatukastid valiku lastekirjandusega*, lisaks laenutavad rühmad raamatuid vastavalt oma

õppeprogrammile. Lasteaiarühmad võtavad osa Lugemisisust, osalevad raamatukogutundides ja käisid vaatamas jõulunäidendit. Kooliaasta alguse puhul sai meisterdatud *taaskasutusmaterjalidest suured joonistähed* ja saata need lasteaiale õppematerjaliks.

Lisaks eelpoolmainitule, viisime koostöös Transpordiametiga läbi kolmandate klasside *liiklustunnid* ja üle saja lapse osales *liiklusviktoriinis*. Liiklustundides said lapsed tutvuda põhiliste liikluseeskirjadega ning jalgrattalubade tegemiseks vajaliku info. Lisaks said lapsed mängida liiklusvaibal, harjutada liiklemist mänguautode ja -märkidega. Tublide liiklusviktoriinis osalejate vahel loosisime välja erinevad auhinnad. Osavõtt oli väga aktiivne ja pani laste silmad särama. Selle üritusega tõstisime laste liiklusteadlikkust.

Osalesime ka *vabariiklikul ettelugemisvõistlusel*. Ettevalmistuse käigus tegime koostööd Tapa Gümnaasiumiga ning TG õpilane *Jaanus Länts* luges selle raames A. Perviku raamatut algklassidele ette. Harjutamine teeb meistriks ja neljandate klasside ettelugemisvõistlusel saime väärilise tunnustuse. Meie raamatukogu esindav poiss sai maakondlikul võistlusel esimese koha ja esindas Lääne-Virumaad ka vabariiklikul konkursil.

Aasta lõpetasime aga isekirjutatud *jõulunäidendiga*, millega tutvustasime vähemtuntud jõulujutte. Kuna meie linnas kutselist teatrit ei ole ja teatriskäik on nii mõnelegi perele paras ettevõtmine, otsustasime teha jõulunäidendi. Muinasjututuppa sai meisterdatud jõulumaa ja näitelava. Lapsed said lisaks raamatukogu külastamisele ka teatrielamuse.

Kogu aasta jooksul võtsid meie usinad lugejad osa ka *Lugemisbingost*. Nii mõnigi laps sattus hasarti ja luges rohkem kui ühe bingopileti jagu raamatuid. Lugemisbingo andis hea võimaluse lugeda ka selliseid raamatuid, mida tavaliselt ei laenutata, sest nii mõnelgi on oma väljakujunenud lemmikautorid ja -raamatud.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et koostöö lasteade ja koolidega jätkub ja on süvenenud. Koostöö erinevate asutustega, kes tegelevad lastega, on väga oluline. Kui lapsed käivad koos rühma või klassiga raamatukogutunnis ja saavad positiivse elamuse, tulevad nad hiljem ka iseseisvalt või ema-isaga koos raamatukokku. Lugemise tähtsust ei saa lapse arengus alahinnata, ning kui asjale läheneda põnevalt ja mänguliselt, tulevad pisikesed lugejad hea meelega raamatuid vaatama ja laenutama. Oluline on seejuures ka raamatute väljapanemise kunst. Nii on meil lisaks eelnevalt mainitud suvelugemise ja Lugemisisu väljapanekule uudiskirjandus eraldi riivilil ja jääb silma. Uusi ja põnevaid raamatuid on sel aastal palju ilmunud ja leiavad ruttu tee meie lugejateni. Lisaks raamatutele on meil suur valik erinevaid lauamänge, mida lapsed käivad hea meelega peale tunde ja õhtuti mängimas.

Pakkudes erinevaid huvitavaid raamatutega seotud tegevusi lisaks raamatute laenutamisele, loome lastes tahtmise raamatukogu külastada. See annab neile teadmise, et raamatud ja raamatukogu on huvitavad, raamatukogus on põnev ja kunagi ei tea, mis juhtuda võib. Teiste asutustega koostöös saab pakkuda lastele erinevaid võimalusi, mis haakuvad raamatute ja lugemisega.

Harukogudes

Tamsalu raamatukogus olid suuremateks üritusteks kaks algklasside õpilastele suunatud üritust: *Raamatukogude aasta avamine ja kohtumine kirjanik Indrek Koffiga*. Jäneda ja Lehtse

raamatukogus on juba traditsiooniks saanud igal aastal rahvusvahelisel lasteraamatupäeval kutsuda külla kirjanik – selleaastase duubelkohtumise külaliseks oli Reeli Reinaus.

Vt ka LISA 4.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 30 – Koduteenindus

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Tapa	3	3	1
Tamsalu	81	81	5
Jäned	11	11	6
Lehtse	33	33	6
Saksi	26	26	3
Kokku	154	440	21

Tabel 31

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Põllu Kodu	6	79

AS Hoolekandeteenused Tapa Kodu asukad tahavad tingimata just raamatukogus kohapeal käia. Vähemalt kord kuus toimub nendega raamatutund (vestlus, jõukohased mängud, raamatute vaatamine jms).

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond

Raamatukogu oma tegevusega võngub kaasa kõigega, mis toimub ühiskonnas ning otse loomulikult on ta toetuspunktiks ka kogukonnas toimuvale. COVID, sõda Ukrainas, raamatukogude aasta 2022 – head ja halvad asjad läbisegi. Püüdsime keskenduda heale ja ilusale ning selle halvema poolega lihtsalt hakkama saada.

Raamatukogude aasta tõi elevust, ühistegevusi ja meedia tähelepanu, samas olime ka ise usinamad oma tegemistest lehe veergudel teada andma. Raamatukogude aasta puhul avaldas ajaleht „Kuulutaja“ raamatukoguhoidjate lugemissoovitusi, milles ka Jäned ja Tapa raamatukoguhoidjad kaasa löid.

Ukraina sõda tõi põgenikke igasse Eestimaa nurka, said raamatukogudki uusi lugejaid ja usinaid keeleõppijaid.

Tasahaaval julgevad inimesed jälle kirjandusõhtutele tulla ning tore on see, et rollid ei jaotu nii, et üks räägib ja teised kuulavad, vaid tekib dialoog, arutelu, nii et kokkuvõttes on kõik endast midagi andnud ja kuhjaga ka vastu saanud.

4.6.1 Kohalikul tasandil

- *Tapa Gümnaasium*
- *Tapa Keelekümbluskool*
- *Tamsalu Gümnaasium*

- *Porkuni kool*
- *Lehtse kool*
- *Jäneda kool*
- *Vajangu kool*
- *Lasteaiad: Pisipõnn ja Vikerkaar Tapal, Tamsalu lasteaed Kröll, Lehtse lasteaed, Vajangu lasteaed*
- *Tapa Muusika- ja Kunstikool* (õpilaste ja täiskasvanute kunstinäitused raamatukogus)
- *MTÜ Loometöö (Jäneda)*
- *Tapa Muuseum*
Saame näituste tarbeks materjali, samas pakume oma fondidest täiendust muuseumi näitustele, pakume tuge uurimistöös.
- *MTÜ Jäneda Muuseum*
- *Tamsalu Muuseumi Sõprade Selts*
- *Tapa Vallavalitsus*
Esindusüritustel on vallavanema tugi alati olemas, lisaks näituste, raamatute jne transport valla poolt.
Mae Mitt võtab osa Tapa vallavolikogu kultuurikomisjoni tööst – nii saab olla lähemalt kursis kogu valla kultuuriasutuste tööga ja samas edastada ka vallaraamatukogupoolse nägemuse ja probleemid.
- *Lääne-Virumaa Keskraamatukogu*
Erialased koolitused, nõupidamised.
- *Jäneda Külaelu Arendamise Selts*
- *Moe Muuseum ja Külustuskeskus*
- *Moe külaselts MTÜ*
- *Eakate klubi „Kõrvelill“ (Jäneda)*
- *Tamsalu eakate päevakeskus*
- *AS Hoolekandeteenused Tapa Kodu*
- *Põllu Kodu*
- *Arlet Palmiste, Piibe Teater*
- *Viru Instituut*

Koostöö valla asutustega on väga hea, kuid nii see peabki olema, sest väikses kogukonnas ongi kõik omavahel seotud. Koolid ja lasteaiad on siiani väga hästi haakunud raamatukogude poolt pakutavaga ja ka omalt poolt teemasid välja pakkunud (raamatutunnid, teematunnid jms). Muuseumidega vahetame infot, saame näitusematerjale. Külaseltsid on huvitatud pärimuskultuuri edendamisest, pärimuse uurimisest ja säilitamisest. Ühisosad raamatukogude tegevusega on olemas, sest kodulugu on meilgi üks prioriteetidest.

4.6.2 Riiklikul tasandil

- *Viive Noor* (ELK-i kunstiekspert) on aastaid olnud meil väga hea koostööpartner, kunstinäituste vahendaja, tänu kellele on Tapa rahval olnud võimalus näha väga heal tasemel kunstinäitusi)
- *Transpordiamet* (liiklusalane teavitustöö ning viktoriin lastele ja täiskasvanutele)
- *ELK* (koostöö programmiga „Lugemisisu“)
- *Ameerika Ühendriikide Suursaatkond Tallinnas* („Ameerikat kujutades“, rändnäitus Ameerika ajaloost)
- *Liszi Instituut Tallinn* (fotonäituse „Figuurid“ vahendamine)

- *RR* - komplekteerija osalemine raamatukoguteenuste ärianalüüsi ja teenusedisaini projekti töös
- *Eesti Rahvaluule Arhiiv*
- *Eesti Rahvakultuuri keskus*

Haakume ikka põnevate pakkumistega (erinevad rändnäitused, ettevõtmised). Koostööl Viive Noorega on Tapa raamatukogu galeriitegevuses väga tähtis koht. Raamatukogu külastajad oskavad pakutavaid näitusi hinnata.

4.6.3 Rahvusvahelisel tasandil

- Pirjo ja Erkki Suomu (Soome sõpruslinnast Akaa). Arutasime edaspidiseid koostöövõimalusi (näituste, kultuuriürituste vahendamist)

Üritusi korraldades mõtleme oma lugejaskonna peale tervikuna, kuid välja kujuneb tavaliselt olukord, kus toimuvad üritused (Lugemisisu, liiklustunnid, jõuluhommikud jne) lasteaialastele ning kooliõpilastele erinevas vanuseastmes (suurem osa siiski algklassidele). Täiskasvanute publiku moodustavad suuremalt jaolt seniorid, kes oskavad oma aega planeerida, on avatud ning uudishimulikud, seega igati asjalik kuulajaskond. On toimunud toredaid kohtumisi kirjanikega (Kristina Ruder, Indrek Koff, Reeli Reinaus, Pamela Maran). Huvitava elamuse pakkus jutuvestja Ena Mets.

Väga oluliseks tähiseks peame mälestuspingi avamist kauaaegsele raamatukoguhoidjale Anne Unnukile, kel on Tapa linna kultuuriloos väga oluline koht.

Raamatukogude aasta ühissetevõtmised pakkusid pinget, olgu siis tegemist lugemisbingoga või raamatukogude külastamisega (tublimald külastasid kümneid erinevaid raamatukogusid). Otsisime välja ka oma kogude pärlid rahvale näitamiseks.

Näitused, nii raamatunäitused kui ka foto- ja kunstinäitused, on võitnud klientide poolehoidu, sest ei pea olema mingi ekspert, et ekspositsiooni nautida. Menukad on nii kõrgkunsti pakkuvad näitused kui ka kohaliku kunstikooli õpilaste tööd. Raamatunäitused on teatavasti head laenutamise ja raamatuvarade tutvustamise kohad.

Üritused:

- Raamatukogude aasta 2022 avamine
- Külas on Pamela Maran (Tapa, Tamsalu)
- „Kirjanduslik kohtumine“, Kuido Merits (Tapa, Tamsalu)
- „Lood AJAST“, külaliseks jutuvestja Ena Mets (Tapa, Jäneda)
- Mälestuspingi avamine Anne Unnukile (Tapa)
- Kohtumine Kristina Ruderiga (Tapa)
- Külla tuli kirjanik ja tõlkija Indrek Koff (Tamsalu)
- Kohtumine noorte- ja lastekirjaniku Reeli Reinausiga (Jäneda, Lehtse)

Raamatunäitused:

- Aasta tegijad looduses (karu, metskurvits, pihlakas) Tapa
- „Jah, Ukraina on olemas!“ (Ukraina toetuseks, Tapal)
- „Oleme sinuga, Ukraina!“ (Jäneda)
- „Kui sain sõbraks raamatuga“ (esimesed raamatumälestused lapsepõlvest, Tapa)

- „Leelo, see parimatest parim!“ Leelo Tungal 75 (Tapa)
- Kogude pärlid. Looga raamatud (Tapa)
- „Öös on luulel unetiivad“, une- ja öökapiiraamatud (Jäneda)

Kunsti-, foto- ja muud näitused:

- „Siidimaali maagia“, Maria Jürimäe siidimaalide näitus
- „Jalutuskäik“, Viive Noore isikunäitus
- Tapa Muusika- ja Kunstikooli õpilastööde näitus
- „Igas pildis on killuke kunstnikuhinge ...“ (täiskasvanute kunstiringi tööd)
- „Ameerikat kujutades“
- Bálint Pörneczi "Figuurid" (fotonäitus)
- Raamatuillustratsioonid eesti autoritelt (ülevaatenäitus)
- Kaitseliitlase vormide näitus 1991–2022 (Assamalla)
- „Palve Ukraina eest“ (Ukraina kunstnike näitus) Jäneda
- „Minu eriline kodujõgi“, fotonäitus (Jäneda)
- Marko Mõru reisifotod (Tamsalu)
- Ain Aasa fotonäitus „Aastaajad Porkuni ümbruses“ (Saksi)

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele

Individaalkoolitusi toimus valla raamatukogudes kokku 40 ja rühmakoolitusi 9.

Individaalkoolituste sihtrühmaks peamiselt eakad inimesed, kes selleks soovi avaldasid. Põhilised teemad, mis läbi aastate on olnud populaarsed:

- toimingud pangakontol,
- digiallkirjastamine,
- Smart-ID konto loomine,
- nutitelefoniga käsitsemine,
- ajakirjanduse tellimine.

Individaalkoolitusi viisid läbi raamatukoguhoidjad, internetipunkti töötaja ning IT-spetsialist. Klientide jaoks on see ainuvõimalik variant, sest õppimisvõime on erinev, igal oma tempo. Juhtub ka nii, et ühele ja samale kliendile tuleb korduvalt koolitust teha. Kuna internetitoimingud pole neil igapäevased, siis püsimine ei teki.

Mis puudutab rühmakoolitusi, siis Tapal õpiti võru keele nädala puhul ühiselt võru keelt. Jänedal oli rühmakoolituste suurimaks väljakutseks Ukraina õpilastele lihtsamate suhtlusväljendite õpetamine ja praktilise kasutamise harjutamine. 7. klassi õpilased aga käisid Raamatukogude aasta raames raamatukogutöö telgitaguseid uurimas ning [RIKSWEBI](#) kasutamise koolitusel.

Kui vaadelda kasutajakoolitusi läbi aastate, siis on huvi jätkuvalt ID-kaardi kasutamise vastu (digiallkirja andmine, pangatoimingud), samuti erinevate formularide leidmise ja täitmise vastu, sest asjaajamised riigiasutustega käivad üha enam läbi interneti. Abivajajate põhikontingendi moodustavad eakad. See on ka mõistetav, sest kui kodus pole arvatud (või ei olda eneses väga kindlad), kuid teatud toimingud on ainult internetipõhised, siis on raamatukogu kindel koht, kust abi saab.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Raamatukogu tutvustab oma üritusi ja teenuseid põhiliselt raamatukogu (ka valla) kodulehel ja Facebookis, samuti plakatitel (rk-s, linnaruumis, koolides), jagame flaiereid, teavitame meili teel (on teatud grupp inimesi, kes soovivad selliselt infot saada), suhtleme otse raamatukogu kasutajatega. Regulaarselt kasutame võimalust jagada infot valla ajalehes Sõnumed, suurematest sündmustest maakonnalehes Virumaa Teataja ja ajalehes Kuulutaja.

Mõned näited:

- „Iga raamat on uus seiklus“
- „Heal tööl käib kasu kannul“
- „Anne Unnukile avati mälestuspink“
- „Kodujõe päev Jänijõel“
- „Missuguseid pärle peitub kirjanduse aardekarbis“

Virumaa Teataja „Kuhu minna“ rubriigis jagame pidevalt näituseinfot. Samuti on laenutustšekil jooksva kuu ürituste jm info.

FB on jagatud infot 205 korral.

Meedias on Tapa valla raamatukogusid kajastatud järgnevalt:

- Sõnumed – 16 korral,
- Virumaa Teataja – 6 korral,
- Kuulutaja – 3 korral.

Väljaannete koostamises, publitseerimises – ei ole osaletud.

4.9 Andmebaasid

Tapa valla raamatukogud kasutavad Raamatukogude Info- ja Kataloogisüsteemi (RIKS) ning selle lugejatele suunatud veebipõhist platvormi [riksweb](#). Täiendame pidevalt infosüsteemi RIKS ning selles asuvat kodulooandmebaasi. Koduloo seisukohalt jälgime muidugi jooksvalt ilmuvaid trükiseid, kuid põhiliselt tuleb info Sõnumetest ja Virumaa Teatajast. RIKS uueneb järjepidevalt.

Tapa Vallaraamatukogu kodulehel on kättesaadav kõigi valla raamatukogude kohta käiv info (dokumendid, kontaktid, lahtiolekuajad, ajalugu, galerii jm). Kodulehe vahendusel saab laenutähtaega pikendada ning siseneda e-kataloogi [riksweb](#), kus lugeja saab teostada rida toiminguid (teha otsinguid, näha uudiskirjanduse nimekirja, vaadata raamatukogude statistikat, näha raamatukogudes toimuvaid üritusi jpm) ning sisse loginuna näha oma laenutusi, teha pikendusi, reserveerida endale teavikuid jne. Veebi kaudu saab end ka lugejaks registreerida – <https://lugeja.raamatukogud.ee>.

Erinevate e-kataloogide lingid on leitavad raamatukogu kodulehel aadressilt <https://tapark.ee/raamatukogude-artiklite-andmebaasid>.

5 2023. aasta tegevused

2023. aastal jätkame samal suunal – kõige alus on hea koostöö erinevate asutuste ja inimestega. Kindlasti leiavad oma koha ka liikumisaastat ja sauna-aastat tähistavad sündmused, jätkuvalt osaleme Lugemisisu programmis.

Allpool väike valik valla raamatukogude poolt 2023. a planeeritavatest suurematest sündmustest.

Tapa raamatukogu:

- Üle-eestiline etluskonkurss 1.-6. klasside õpilastele „Ellen Niiduga Midrimaal“ (aprillis);
- Kirjakeelekonverents 105 (mais);
- Praktiline paberikunst – näitus ja töötuba Eesti Origamikeskuselt "SATORI" (veebruaris);
- Anne Pikkovi isikunäitus;
- Külas on jutuvestja Polina Tšerkassova;
- ja palju teisi toredaid ettevõtmisi ja kohtumisi.

Jäneda raamatukogu:

- 670 aastat Jäneda küla esmamainimisest;
- Presidendimatk ja Papa Krimmi koogikohvik;
- Kohtumine Kertu Sillastega (duubelkohtumine Jäneda ja Lehtse raamatukogus).

Tamsalu raamatukogu:

- Näitused „Minu panus tervisesse“ , „Milla“, „Paberikunst“ jt;
- Külas on jutuvestja Ena Mets jpt sündmused.

Saksi raamatukogu:

- Osalemine jutuvestmisfestivalil „Ööbikuööd“;
- Kohaliku kultuuripärandi kogumine ja mäluasutustele esitamine.

Kindlasti oleme soovijaile toeks ja abiks e-riigiga suhtlemisel – see raamatukogudel üks olulistest ülesannetest.

direktor

Kersti Burk

(allkirjastatud digitaalselt)

Aruande koostasid: K. Burk, E. Käärmaa, M. Mitt, V. Saaremets, E. Paju

LISA 1. Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Tapa RK	16	304	
Tamsalu RK	6	46	
Jäned RK	7	36	
Lehtse RK	6	27	
Vajangu RK	3	14	
Assamalla RK	2	12	
Saksi RK	4	18	
TVRK kokku	44	457	1 272 € *

* koolituskulu tervele vallale – TVRK

Tabelisse pole lisatud veebikoolituste tunde, millede eest ei ole saadud tunnistust.

LISA 2. Raamatukogutöötajate avalikud esinemised

Saksi raamatukogu, Sirje Võsa:

1. Tähtpäevad ja muutuvad tavad koroonakriisi ajal Saksi raamatukogu piirkonnas – ettekanne Rahvaluule Arhiivis.
2. Jakob Kurberg 185 ja tema ehitatud Moe tehasekompleks 135 – ettekanne/esitlus Moe Muuseum-Külastuskeskuses Kurbergi saali avamisel.
3. Jakob Kurberg 185, tema ja ta järeltulijate panus Tapa arengusse - loeng/esitlus Viru Instituudile Lääne-Virumaa Keskraamatukogus.
4. Jakob Kurberg 185, tema ja ta järeltulijate panus Tapa arengusse – loeng/esitlus Tapa linna elanikele Tapa Kultuurikojas.

Jäned RK, Sirje Reinula:

1. Ekskursioonide läbiviimine ajaloo huvilistele Jäned lossi ruumides.

LISA 3. Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2022)
–	–

LISA 4. Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Tapa Vallaraamatukogu	Nukitsa konkurss	135 (8*)
Tapa Vallaraamatukogu	Emakeelepäeva tähistamine	21
Tapa Vallaraamatukogu	Siidimaali õpituba	11
Tapa Vallaraamatukogu	Kohtumine Kristina Ruderiga	42
Tapa Vallaraamatukogu	Suvelugemise lõpuüritus	58
Tapa Vallaraamatukogu	Lugemisisu	138 (8*)
Tapa Vallaraamatukogu	Liiklusnädala liiklustunnid	42 (3*)
Tapa Vallaraamatukogu	Liiklusviktoriin	115
Tapa Vallaraamatukogu	Ettelugemine algklassidele	118 (9*)
Tapa Vallaraamatukogu	Põhjamaade ettelugemise muinasjututunnid	179 (13*)

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Tapa Vallaraamatukogu	Jõulunäidend ja -tunnid	159 (14*)
Tamsalu Raamatukogu	Kohtumine kirjanik Indrek Koffiga	108
Tamsalu Raamatukogu	Astrid Lindgreni sünniaastapäeva tähistamine koos Tamsalu Gümnaasiumi 2., 3. ja 4.klassiga	80
Tamsalu Raamatukogu	Raamatukogude aasta avamine Tamsalu Gümnaasiumis	122
Jäned Raamatukogu	Kirjutud kindad ja sõbralikud sokid 1.-3. kl	9
Jäned Raamatukogu	Külla tuleb Reeli Reinaus	50
Jäned Raamatukogu	Mul on luulerõuged! 5. kl	6
Jäned Raamatukogu	Kultuurilooline Jäned 9. kl	6
Jäned Raamatukogu	Mina ja maailm 6. kl	8
Jäned Raamatukogu	Nurmenukuvaatlus 5. ja 6. kl	11
Lehtse Raamatukogu	Külla tuleb Reeli Reinaus	35

NB! *Number osavõtjate arvu taga tähendab, et üritust viidi läbi mitmel korral ja seejuures erinevale vanuserühmale. Kui tunni põhiteema on kõigil üks, siis ülesehitus (raskusaste) ja ülesanded on ju erinevad näiteks 1. klasside õpilastele või 4. klassidele või on tegemist hoopis lasteaiarühmadega.